

Vetőmag

XIX. évfolyam, 2012. 4. szám

A Vetőmag Szövetség Szakmaközi Szervezet és Terméktanács folyóirata

A tartalomról

Rekordszámú résztvevő
az ESA 2012. évi ülésén 2

GOSZ-VSZT
Kukorica Posztregisztrációs
Kísérletek – 2012 3

Elkészült a Syngenta
mezőtúri vetőmagüzeme 5

Találkozott a vetőmagszakma
múltja és jelene 8

Az LG új nemesítő állomása
Zsombón 12

Rekordszámú résztvevő az ESA 2012. évi ülésén

A tavalyi nagyszerű budapesti rendezést követően az Európai Vetőmag Szövetség éves konferenciája október 14–16. között visszatért Brüsszelbe. A résztvevők létszáma meghaladta a 750-et, amely minden várakozást felülmúlt. Ennek alapján bátran kijelenthető, hogy a rendezvénynek ma már bérelt helye van az európai vetőmagos szakemberek naptárában, illetve Európán kívül is egyre nagyobb népszerűségnek örvend.

A kereskedelem számára ez különösen kedvező, hiszen a részvétel elsősorban olyan régiókból növekedett (Kelet-Európa, Amerika), ahonnan a korábbiakban viszonylag csekély volt a jelenlét. Ez a fejlődés természetesen az információszerzési és az üzletkötési lehetőségeket nagymértékben kibővíti, amely a rendezvény súlyát és értékét növeli. Azt jelenleg még nehéz megjósolni, hogy a folyamatosan növekvő részvétel meddig tartható fenn. Annak érdekében, hogy a szervezet a résztvevők igényeinek megfelelő konferenciát rendezzen, folyamatosan különböző kérdőívek, felmérések formájában tájékozódik a tapasztalatokról. Jövőre a konferencia ismét a mi régióinkba költözik, mivel 2013 októberében Varso ad majd otthont a rendezvénynek.

A 6 szakmai szekcióban és számos munkacsoportban működő szervezet rendkívüli aktivitását jól mutatja, hogy az év folyamán több mint 100 ülést bonyolítottak le az ESA keretein belül. Az éves konferencia tulajdonképpen az a fórum, ahol a szakmai szekciók és munkacsoportok beszámolnak az éves munkáról. A VSZT tagsága folyamatos tájékoztatást kap ezekről a folyamatokról, ezért az alábbiakban csak a szekciókon átívelő, az ágazat számára két jelentősebb horizontális kérdéssel foglalkozom.

Szaporítóanyag direktívák felülvizsgálata

Szeptember elején az Európai Bizottság elérhetővé tette az érintettek számára az EU vetőmag-előállításra és -forgalmazásra vonatkozó jogszabály tervezetét. Ezzel a Better Regulation folyamat keretében 5 éve kezdődött

jogszabály felülvizsgálat jelentős állomáshoz érkezett. Az elmúlt öt év során a szakmának több alkalommal is volt lehetősége, hogy kifejtse a véleményét számos kérdőív kitöltésével és egyéni konzultációs lehetőséggel. A folyamatban a VSZT önállóan, egy erre a célra létrehozott ad-hoc munkacsoport segítségével, valamint az ESA-n keresztül is részt vett.

A hatályban lévő növénycsoport specifikus irányelvekhez képest talán az a legjelentősebb változás, hogy a jövőben a teljes területet egy rendelet közvetlenül szabályozza majd, tehát megszűnik az eddigi szétaprózódott jogszabály struktúra, és szükségessé válik a tagországi implementáció.

A jelenleg elérhetővé tett verzió kizárólag csak az alapelveket rögzíti, az egyes növényfajokra vonatkozó részlet-szabályokat csak a későbbiekben hozza nyilvánosságra a Bizottság.

A tervezetről elmondható, hogy a jelenleg működő rendszer alapelvein nem változtat, tehát a fajtaelismerés és

a vetőmag minősítés mint a vetőmag forgalmazás előfeltétele továbbra is fennmarad.

Néhány várható, jelentősebb változás a jelenlegi rendszerhez képest:

- **Átruházott jogkörű minősítés:** A vetőmagcsoportok számára nagyobb rugalmasságot adhat, hogy választhatnak, hogy a fajtaelismerés VCU/DUS és a vetőmag minősítés egyes lépéseit átruházott jogkörben vagy pedig teljes hatósági felügyelet mellett végzik. A tagországoknak mindkét opciót biztosítaniuk kell.

- **Gazdasági értékvizsgálat VCU:** Az eddig kizárólag tagországi szinten szabályozott gazdasági értékvizsgálatokra vonatkozó előírásokat az EU bizonyos szinten harmonizálni kívánja, különös tekintettel az egyes rezisztencia, valamint a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos tulajdonságokra (nitrogén- és vízhasznosítás). A tervezetben szó esik egy közvetlen (nem a tagországokban zajló) EU fajtaelismerési lehetőségről

is, de ennek a pontos részleteit nem fejtí ki.

• *A Közösségi Növényfajta Hivatal (CPVO):* Hatásköre eddig főként a növényfajta oltalmi kérdésekre terjedt ki. A tervezet azonban CPVO tekintetében számos új feladatot állapít meg: a fajta elnevezés koordinációját, a DUS vizsgálati helyszínek fokozottabb auditálását, sőt még a VCU vizsgálatok területén is bizonyos szerepet kapna a Hivatal.

A közösségi média használata és előnyei

Talán már többen észrevették, hogy az ESA néhány hónapja elkezdte kiaknázni a közösségi média nyújtotta előnyöket. A szervezet a szélesebb társadalom számára szánt üzeneteit folyamatosan elérhetővé teszi a Facebook-on, a LinkedIn-en, illetve a Twitteren is. Felmerülhet a kérdés, hogy mi szükség lehet az ilyen fórumok használatára. A válasz nagyon egyszerű, a brüsszeli döntéshozók és az őket körülvevő lobb-, civil- és környezetvédő-szervezetek igen aktívan használják ezeket az eszközöket, és egyre fontosabb információforrásnak tekintik őket. Tehát az ESA nem teheti meg, hogy üzeneteit

nem közvetíti e csatornák használatával is. Egy friss felmérés adatai jól tükrözik a fenti eszközök elterjedését, hiszen az Európai Parlament képviselőinek 70%-a aktív Facebook használó, a brüsszeli újságírók 60%-a twittel, míg a civil és környezetvédő szervezetek munkatársai a LinkedIn (83%) és a Facebook (62%) oldalakról tájékozódnak.

A közösségi média mellett, hogy lehetőséget biztosít a kívánt célcsoport megszólítására és monitorázására, lényegesen olcsóbb, mintha a tradicionális média reklámfelületeit használná a szervezet ezekre a célokra.

Tisztújítás

A rendezvényt lezáró közgyűlésen tisztújítás történt. A hároméves ciklus végével távozó elnök *Christoph Amberger* (KWS) rövid beszédében megköszönte a tagság bizalmát és a munkájához nyújtott támogatást, valamint összefoglalta, hogy a kitűzött célok milyen mértékben valósultak meg az elnöksége alatt. Bizonyos kérdésekben sajnálatos módon nem, vagy csak nagyon kevés előrehaladást sikerült elérnie a szervezetnek. A leköszönő elnök mindenképpen ide sorolta a GMO-val és a koegzisztenciával kapcsolatos szabályokat. Továbbra sincs

határérték, hiányzik a kimutathatósági érték definíciója, valamint az egységes vizsgálati protokoll. Az úgynevezett farmer vetőmagok (FSS) használatával kapcsolatos jogszabályok felülvizsgálatának kérdésében indított párbeszéd is megrekedt. Több tagországban továbbra is problémát jelent a fogott mag felhasználásával kapcsolatos információ megszerzése, a saját gazdaság, illetve a kisgazdálkodó fogalmának pontos meghatározása.

Azért természetesen voltak olyan területek, ahol pozitív fejlemények is történtek. Hosszas előkészület és vita után sikerült elfogadni a szervezet szellemi tulajdonról szóló állásfoglalását. Megszületett az ESTA szabvány, amely a jövőben garanciát nyújt majd a biztonságos csávázásra, illetve a csávázott vetőmagok helyes használatára. Az ESA és az EESNET egyesítésével sikerült megteremteni az egységes európai vetőmagágazati érdekképviseletet is. Az új elnök, a szervezet korábbi alelnöke, a holland *Gerard Backx* lett.

A tisztújítás egyéb területekre is kiterjedt. A hazai vetőmag szakma számára örömteli hír, hogy az ESA történetében először magyar szakember is tagja lett a szervezet elnökségének *dr. Láng László* (VSZT alelnök) személyében.

R. SZ.

GOSZ-VSZT Kukorica Posztregisztrációs Kísérletek – 2012

Immáron hatodik alkalommal állítottuk össze a Gabonatermesztők Országos Szövetsége (GOSZ), és a Vetőmag Szövetség Szakmaközi Szervezet és Terméktanács (VSZT) által szervezett kukorica posztregisztrációs fajtakísérletek eredményét összefoglaló kiadványt.

A rendszer működtetésének célja változatlan: az objektív eredmények birtokában a felhasználók kipróbált, megfelelő mennyiség és ismert minőség elérésére képes növényfajta közül választhassanak. Továbbra is kiemelten fontosnak tartjuk, hogy a Magyarországon termesztett fajták értékét objektív kísérletekkel lehessen bemutatni.

A hibrideket a vetést megelőzően közzegyző jelenlétében kódoltuk. Ezzel

a kísérlet kivitelezői és értékelői teljes mértékben függetleníteni tudták magukat minden olyan körülménytől, amely akaratlanul is befolyásolhatta volna őket munkájukban. Á visszakódolásra csak azután került sor, miután a fajtajajdonosokkal is egyeztetve, minden vitás kérdést sikerült lezárni.

Tehát világosan látható, hogy a kísérleti rendszer kivitelezésének szakmaisága és pártatlansága vitán felül áll.

A fajták kiválasztásának rendszere

2012-ben a FAO 200, 300, 400 éréscsoportba tartozó 37 hibridet vizsgáltunk.

A fajtakiválasztás egyik alappillére, hogy a 2012-ben újonnan regisztrált, a piacon még bizonyítani nem tudó hibrideknek is megteremtettük az esélyt a versenyben való részvételre azáltal, hogy ▶

➤ az állami elismerés után közvetlenül beemeltük őket a kísérletbe.

A fennmaradó fajtaszámot az előző évek GOSZ-VSZT Posztregisztrációs kísérleteiben legjobban szereplő hibridekkel töltöttük fel.

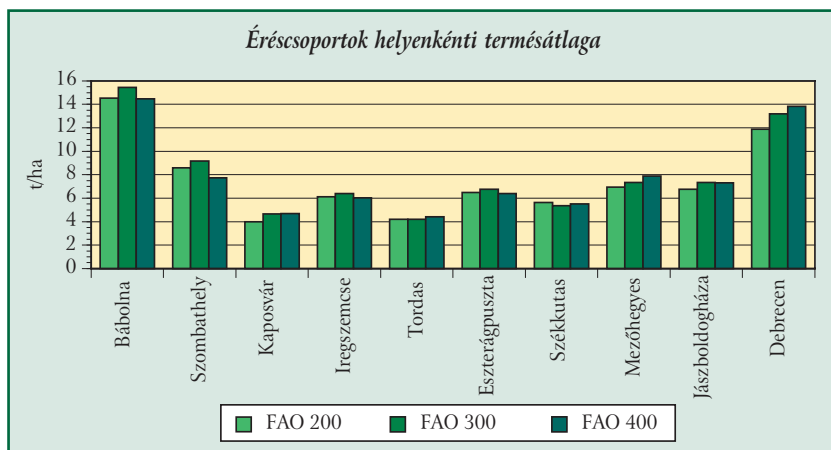
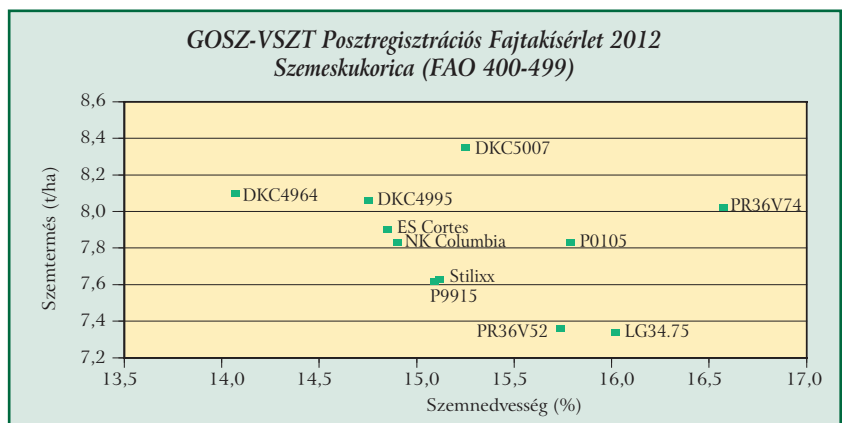
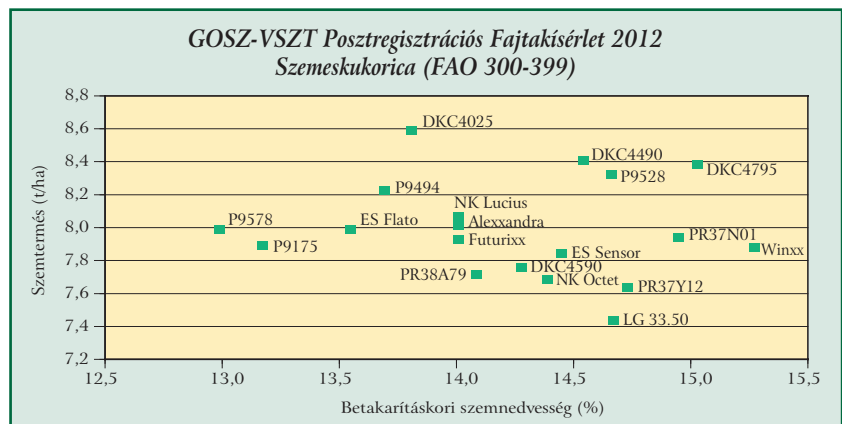
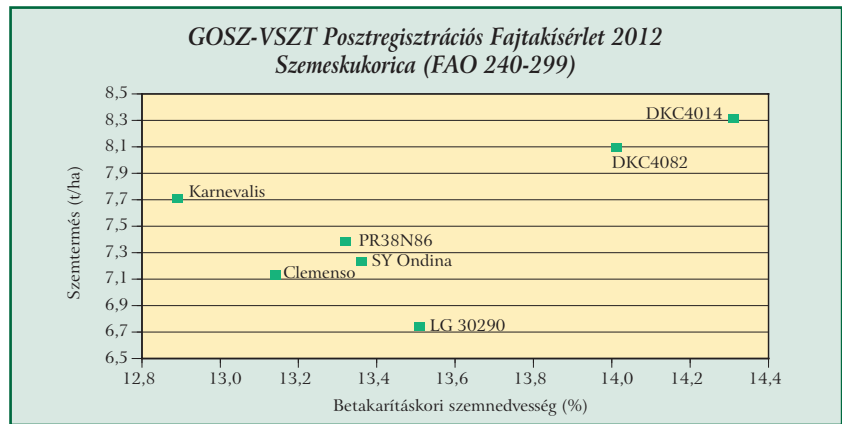
Ezzel együtt lehetőséget biztosítottunk a nemesítő házaknak, hogy az adott fajtaszám keretükön belül lecserélhessék azokat a fajtákat, melyekről úgy ítélték meg, hogy náluk jobb genetikai potenciállal rendelkezőt tudnak versenyeztetni.

2010 óta a nemesítő házak olyan hibrideket is indíthatnak, melyek hazai elismerésben nem részesültek, de az EU listán szerepelnek. A FAO szám pontos meghatározása érdekében ezek a hibridek elővizsgálatban szerepeltek. Továbbá egy kompenzációs listát is létrehoztunk, amelyről a fenti kritériumok alapján szerepelni nem tudó kisebb nemesítő házak is bejuthattak a kísérletbe.

Összességében elmondható, hogy a hazai kukoricatermesztést nagymértékben segítő, erős és jó terméseredményt produkáló fajtasort sikerült összeállítanunk a 2012-es esztendőre. Várakozásainkat a meglehetősen aszályos, kedvezőtlen időjárási körülmények ellenére, a magas kísérleti átlagok egyértelműen igazolták. A rendkívüli feltételek azt eredményezték, hogy az egyes éréscsoportok termőhelyenkénti termésátlagában alig volt érezhető különbség.

A kísérleti helyszínek: Bábolna, Tordas, Jászboldogháza, Szombathely, Eszterárgpuszta, Debrecen, Kaposvár, Mezőhegyes, Iregszemcse, Székkutas, Gyulatanya (a kísérlet nem került kiértékelésre).

A meghatározott 11 kísérleti helyhez a lehetőségeink szerinti legjobb területi elosztást dolgoztuk ki. Így volt kísérlet a nagy kukoricatermő vidéken (Debrecen, Mezőhegyes, Iregszemcse, Kaposvár, Tordas, stb.), valamint

reprezentálva volt a Dél-Alföld is (Székkutas).

3 helyen (Tordas, Székkutas, Debrecen) volt vízleadás mérési sorozat, melyel a termésmennyiség mellett a tenyésző is ellenőrizhetővé, valamint az egyes fajták vízleadási dinamizmusa is jobban megismerhetővé vált a termelő számára. A 11 beállított kísérleti helyből 10 került kiértékelésre. A gyulatanyai kísérleti helyszín gyomfertőzöttség és töszámproblémák miatt került kizárára.

A teljes kiadvány, valamint a korábbi évek eredményei elérhetőek a GOSZ, illetve a VSZT honlapján: www.gabonatermesztok.hu, www.vsz.hu

Elkészült a Syngenta mezőtúri vetőmagüzeme

Fazekas Sándor miniszter október 16-án ünnepélyes keretek között adta át a Syngenta kibővített kapacitású mezőtúri vetőmagüzemét. A pótlólagos 7,5 milliárd forint értékű beruházással egy 10 éves, mindösszesen 13,5 milliárd forintos investíciós program zárult le.

Tizenegy évvel ezelőtt a Syngenta a legmodernebb üzemét építette fel a Jász-Nagykun-Szolnok megyei város ipari parkjában, a város külterületén, a belterület határától mintegy 1 kilométer távolságban, a Mezőtúr-Kétpó összekötő út mellett. Az akkori rugalmas és gyors önkormányzati ügyintézésnek is köszönhető volt, hogy több környékbeli település közül Mezőtúr mellett döntött a cég.

A Syngenta a 7,5 milliárd forint értékű pótlólagos, új beruházásával – mely következtében a kapacitások (betakarítás, feldolgozás, tárolás) bővítése 50–200 százalékos növekedést eredményez majd – tovább kívánja építeni hazánkban Európa és a világ vetőmagiparában betöltött jelentős szerepét.

Fazekas Sándor a megnyitón hangsúlyozta: a 7,5 milliárd forintos beruházás a világ legkorszerűbb vetőmagüzemeinek sorába emelte a mezőtúrit, amely mintegy 150 állandó dolgozó mellett szezonálisan immár további 300 embernek ad megélhetést a térségben.

A fejlesztés 3,5 milliárd forinttal növeli a szerződéses termelők éves bevételét, összesen mintegy 6 milliárd forint jövedelemhez juttatva az érintett gazdálkodókat – fogalmazott.

A politikus rámutatott: az agrárium szerepe hazánkban és nemzetközi szinten is az ipari forradalomhoz hasonló változáson ment keresztül az elmúlt évtizedekben. A klímaváltozás és a Föld népességének növekedése, a környezetbarát, zöld gondolkodás térnyerése időről-időre új kihívások elé állítja a szakmát. A világ élvonalához tartozó magyar vetőmagágazat ehhez képes volt alkalmazkodni, miközben a kormány elkötelezettséget vállalt a génmódosítás-mentes termékek előállításával – tette hozzá.

A miniszter kiemelte, hogy a gazdálkodók évente 190 milliárd forint értékű vetőmagot termelnek meg hazánkban, amelyből 70 milliárd forintnyi áru a belföldön felhasználás mellett – tette hozzá.

Az a környezetet biztosítja a Syngenta számára is kiváló feltételeket biztosít a minőségi

vetőmag-előállításához – mondta. A társaság tevékenységét méltatva szólt arról is, hogy a Syngenta Magyarországon a kukorica és az olajos növények kiemelkedő vetőmag-előállítója. A cég növényvédelmi és vetőmag üzletágának 2011-ben történt egyesítése pedig a vállalkozással partner-

Dr. Fazekas Sándor és Czigány Tibor

ségben álló termelők versenyképességét is javította.

Az eseményen Czigány Tibor, a Syngenta igazgatója kijelentette: mára 700 millió eurós teljesítményével Magyarország az egyik legnagyobb vetőmag-előállítóvá és -exportórrá nőtte ki magát a világon. Az ügyvezető aláhúzta, hogy ezen belül is jelentős tényező az a 13,5 milliárd forint, amelyet az elmúlt évtizedben az intenzív, ám hosszútávon fenntartható gazdálkodás mellett elkötelezett, a világ 90 országában jelen lévő és mintegy 26 ezer embert foglalkoztató Syngenta Mezőtúron befektetett.

A cég meggyőződése, hogy a mezőtúri vetőmagüzem komoly pozitív hatással gazdálkodóként a forrásgondokkal küzdő magyar mezőgazdaság számára, különös tekintettel Mezőtúr város és a kapcsolódó kistérség vonzáskörzetében, ahol a munkahelyek hiánya miatt megfigyelhető a gyors ütemű népességcsökkenés. A Syngenta beruházása jó példa arra, hogy a tradicionális erősségeinkre építve, a világszintű éles versenyben is helytállva, munkahelyeket teremtve meg lehet fordítani a vidéken tapasztalható kedvezőtlen folyamatokat, hosszútávon biztonságot és megélhetést biztosítva családok százainak.

lejegyezte:
Bíró János

Velky Tamás, üzemvezető mutatja be az új fejlesztést

Összefoglaló a szemesen betakarított hibridkukorica vetőmagról (I.)

A Vetőmag újság korábbi számában (XVII. évfolyam, 2010. 4. szám) már beszámoltunk arról, hogy 2009-ben, termelői kezdeményezésre kísérleteket állítottunk be, hogy megállapítsuk, veszít-e a minőségi paramétereiből a hibridkukorica vetőmag, ha szemesen takarítjuk be. A szemes betakarítást a vonatkozó jogszabályi háttér nem teszi lehetővé, emellett a hibridkukorica vetőmag betakarítása, és feldolgozása is a csöves módra rendezkedett be.

Három, egymás utáni évben (2009–2011) a vetőmag-szaporító táblákon kísérleti táblarészeket jelöltünk ki, melyek felét hagyományosan (csövesen), másik felét szemesen takarítottunk be, azonos időben és szemnedvesség-tartalommal. A homogenitás érdekében a két kombájn egymás mellett haladt. A vizsgált táblarészekről nyert vetőmagot Szarvason, a Pioneer Hi-Bred Termelő és Szolgáltató ZRt. vetőmagüzemében dolgoztuk fel, majd labormintákat képeztünk. Ezt követően három akkreditált laboratóriumban, ISTA szabvány szerint csíráztattuk betakarítás után, és betakarítás után egy évvel is. A mintákat a vetőmagüzemben tároltuk. A csírázóképeségi vizsgálat mellett fajtaazonossági vizsgálatokat is végeztünk a NÉBIH – és jogelődjei – Gélelektroforézis laboratóriumában (izoelektromos fókuszálás), és Fajtakísérleti állomásán (kispárcellás fajtaazonosító vizsgálat). Jelen cikk a rövid terjedelmre való tekintettel csak a csírázóképeségi vizsgálatokat foglalja össze (1. táblázat). Fontos megemlíteni,

1. táblázat: Csírázóképeségi eredmények betakarítás után és betakarítás után egy évvel

Hibrid 2009. év	Ép csíra (%) betakarítás után		Ép csíra (%) egy évvel később	
	Morzsolts laborátlag	Csőves laborátlag	Morzsolts laborátlag	Csőves laborátlag
PR39R20	95,58	97,63	94,12	95,62
PR35Y65	95,20	98,94	92,81	95,37
PR39G83	97,65	98,25	95,44	95,93
PR38H67	94,05	95,88	91,50	89,94
Anasta SV	96,80	97,38	nincs mag	nincs mag
PR39H32	96,20	97,13	nincs mag	nincs mag
PR39F58	94,89	96,83	nincs mag	nincs mag
PR39R86	94,41	96,34	nincs mag	nincs mag
Hibrid 2010. év	Morzsolts laborátlag	Csőves laborátlag	Morzsolts laborátlag	Csőves laborátlag
PR39F58 (I.)	88,75	94,63	84,33	94,66
PR39F58 (II.)	88,37	92,62	85,00	92,67
PR39F58 (III.)	87,10	79,00	84,10	76,75
PR39A98	92,00	93,50	89,33	93,67
P9494 (I.)	82,50	80,37	84,33	79,25
P9494 (II.)	92,00	95,25	93,25	93,00
Hibrid 2011. év	Morzsolts laborátlag	Csőves laborátlag	Morzsolts laborátlag	Csőves laborátlag
PR36V52	97,92	97,42	95,50	97,00
PR35V52 CC	97,92	98,42	96,50	97,58
PR37F73 (I.)	97,42	98,67	96,25	95,50
PR37F73 (II.)	97,00	98,42	94,67	97,08
PR37F73 SS	96,50	98,08	95,42	96,50
PR37D25	89,92	96,08	89,67	94,17
PR37D25 SV	90,00	96,33	89,92	94,75
PR39R86	97,42	98,67	93,08	97,58

hogy a csírázóképeséget a Vetőmag-minősítő bizonyítványon egész számrá kerekítve adjuk meg, az itt látható, két tizedes jegyre kerekített értéket a különbségek korrekt megállapítása és a statisztikai kiértékelés indokolta.

A 2009. év egy meglehetősen arid év volt, a nyári forróság és csapadékhiány miatt a kukorica vetőmag igen gyorsan, lábón száradt. A csövek termékenyülése 50–80%, a betakarítási szemnedvesség-tartalom a vizsgálatba vont 8 előállítás

esetében 12–16% közötti volt. Bár a szemesen betakarított vetőmag csírázóképesége nem érte el a csövesét, a különbség a 8 táblából kettő esetében volt statisztikailag is igazolható. Az ép csíranövények száma minden esetben elérte vagy meghaladta a vonatkozó szabályokban előírtakat.

Vizsgálataink egy rendkívül csapadékos évjáratban (2010) folytatódtak. A hiányos termékenyülés mellett a 6 kijelölt táblát magasabb, 19–24% szemned-

vességgel tudtuk betakarítani. A csírázóképeség nem volt minden esetben szabványos, a szemes betakarítás hátrányára nagyobb különbségeket tapasztaltunk. Amellett, hogy az ép csíranövények száma alacsonyabb volt, egy évvel később nagyobb csökkenést tapasztaltunk mindkét kezelésnél.

A harmadik, 2011-es év, hasonlóan az elsőhöz, szintén csapadékszegény volt, de az időjárás a vetőmag érése idején megfelelt egy átlagos évnek. A kukorica vízleadása normális ütemben zajlott, a kijelölt 8 táblán 14–18% között mozgott a szemnedvesség betakarítás idején. A csírázóképeség mindkét kezelésnél elérte, illetve meghaladta az előírt minimumot, a különbségek változóak voltak. Egy évvel a betakarítás után az ép csíranövények száma egyik kezelés esetében sem csökkent jelentősen, és minden tétel szabványosan csírázott.

Következtetések, megállapítások

A kísérleteket üzemi szinten hajtottuk végre (táblaméret, vetőmag-feldolgozás, minta tárolása) és ISTA vizsgálati módszereket használtunk, hogy az eltérő betakarítási mód gyakorlati alkalmazhatóságát is vizsgálhassuk. A 2009-es évben, amikor a kukorica gyorsabban száradt és jobb volt a megtermékenyülés, a morzsolt betakarítást a kukorica vetőmag jobban tűrte, a kezelések közötti különbségek kisebbek voltak. 2010-ben a hiányos termékenyülés és viszonylag magas szemnedvesség-tartalom kedvezőtlenül hatott a szemes betakarításra. A harmadik kísérleti évben, jó/közepes termékenyülés és alacsony betakarítási szemnedvesség-tartalom mellett, ismét minden tétel szabványosan csírázott. Vizsgálataink során megállapítható, hogy nem minden évjárat kedvez ennek a betakarítási módnak, emellett valamely hibridek jobban, mások kevésbé tolerálják a szemes betakarítást.

Nem elhanyagolható tényező a fajtatisztaság kérdése sem, melyről egy következő beszámoló alkalmával kap a Tisztelt Olvasó szíves tájékoztatást. A téma iránt érdeklődők a vargape@nebih.gov.hu e-mail címen vehetik fel a kapcsolatot a szerzőkkel.

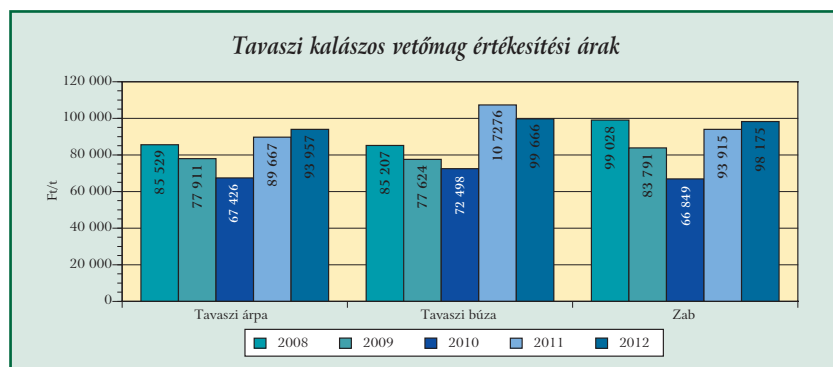
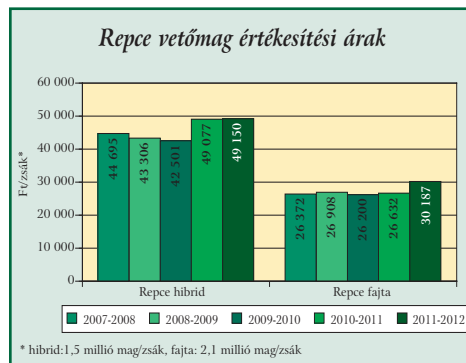
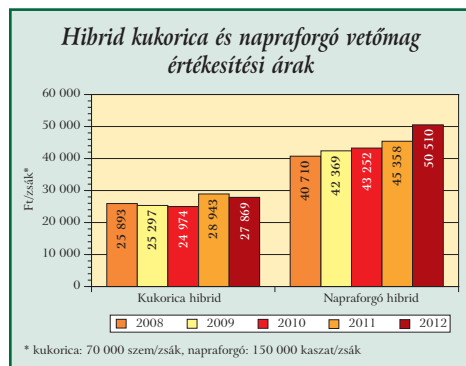
Ezúton köszönjük munkatársaink szíves segítségét, a vizsgálatokban való közreműködését.

Varga Péter
Penzerné Rapai Klára
Fejér Megyei Kormányhivatal

Vetőmag-forgalmazási adatok, értékesítési árak

2012 szeptemberében a jelentősebb növényfajok végfelhasználó felé történő vetőmag-értékesítésével kapcsolatban (forgalmazott mennyiség, forgalmazási árak) kértünk tagjainktól adatközlést. A beérkezett adatokat feldolgoztuk, és az így elkészített összefoglalást a tagságunk számára megküldtük.

Öröndetes tény, hogy a kérdőívünkre akár nemleges formában is választ adók száma az elmúlt évekhez hasonlóan továbbra is igen magas. A tagságunk 18%-a közölt tényleges adatot. Ez önmagában talán kevésnek mondható, de ha azt is mellé tesszük, hogy a tagság kb. 20%-a foglalkozik szántóföldi növények viszonteladói tevékenységével, akkor máris kiválóan mondható az adatközlési hajlandóság. Ha ugyanezt a paramétert a forgalmazott vetőmagok mennyisége tekintetében elemezzük, talán még jobb a helyzet, hiszen a nagyobb területen

termesztett szántóföldi kultúráknál (főként a hibrideknél) a közölt forgalmazási adatok alig maradnak el a vélhetően ténylegesen értékesítésre került vetőmag mennyiségektől.

Idén az árak néhány kivételtől eltekintve jellemzően emelkedtek. Míg a hibridkukorica nagyjából azonos szinten maradt, addig a napraforgóé jelentősen növekedett. A tavasz kalászos vetőmagoknál, ahol tavaly volt egy jelentősebb emelkedés, az idén csak néhány százalékos eltérés volt tapasztalható. A kisebb kultúráknál is inkább a növekedés volt a jellemző, noha a piaci ármozgások ezek

nél a fajknál meglehetősen hektikusak, illetve az adatközlők relatíve alacsony száma miatt a megbízhatóságuk kisebb.

Az információk használati értékének növelése érdekében a grafikonokat a honlapunkon Power Point formátumban is elérhetővé tettük a „Statistikák” menüpont „VSZT statisztikák” almenüpontban. A felület csak jelszóval érhető el.

Ezúton is szeretnénk megköszönni minden olyan tagunk közreműködését, aki akár adattal, akár nemleges formában, de visszaküldte részünkre az adat-szolgáltató ívet.

Találkozott a vetőmagszakma múltja és jelene

A VSZT 2012. szeptember 25-én tartotta küldöttközgyűlését Martonvásáron, a Magyar Tudományos Akadémia Agrártudományi Központ Mezőgazdasági Intézetében. A rendezvény különlegességét az adta, hogy a tavaly elfogadott elnökségi döntés szerint a szakma nagy múlttal rendelkező, meghatározó személyiségeinek találkozájára is sor került. Az eseményt Dr. Bedő Zoltán, az intézet igazgatója nyitotta meg, aki beszédében azt hangsúlyozta, hogy a mezőgazdaságban hatalmas potenciál rejlik, melynek kiaknázásában a növénynevelésnek, és a vetőmagiparnak mint a leginnovatívabb ágazatoknak, kiemelkedő jelentősége van.

A szakma nagy múlttal rendelkező, meghatározó személyiségeit *Dr. Balikó Sándor* külön köszöntötte, és hangot adott örömének, hogy ilyen sokan, szám szerint 37-en jelentek meg a régi ismerősök, kedves kollégák. Dr. Balikó Sándor terjesztette az elnökség elé a találkozó ötletét, amely a kollégák egyhangú támogatását élvezte. Számos javaslat érkezett a titkárságra, és hosszas kutatómunka után összeállt a meghívottak névsora. A kezdeményezés célja az volt, hogy a fiatalabb

generáció számára példát mutató, de a napi operatív munkában már részt nem vevő szakemberek találkozhassanak, és egyben az ágazat legfontosabb híreiről tájékozódhassanak.

A küldöttközgyűlés hivatalos részében először az elnökségi beszámolót tartotta meg *Takács Géza*, a VSZT elnöke, melyben bemutatta a legutóbbi (2010. szeptember 23.) küldöttközgyűlés óta végzett munkát, az Elnökség által megvitatott témákat, a Szekció Bizottságok te-

vékenységét. Az elnök rámutatott, hogy a szervezet számos kérdésben konzultált, egyeztetett a Hatósággal és a Minisztériummal, valamint a nemzetközi kapcsolatok építése érdekében komoly erőfeszítéseket tett. Emellett a több éven keresztül végzett, folyamatos programokról is tájékoztatást adott, pl. a GÖSZ-VSZT poszt-regisztrációs kísérletek sikeréről, a Vetőmag újságról és folyamatos fejlesztéséről, ill. a vetőmag-hamisítás elleni kampányról és eredményeiről.

A program szerint a küldöttközgyűlés második felében három előadásra került sor. Elsőként *Pavelka Árpád* mutatta be a vetőmagágazat stratégiáját a kezdetektől, azaz a Stratégia Alkotó Munkacsoport összeállításától egészen a megvalósításhoz vezető úton tett első lépésekig. *Pavelka Árpád* volt az, aki a stratégia szükségességét megfogalmazta 2011-ben, a munka minden fázisában jelen volt, aktív részvételével lendítette előre a folyamatot, s teszi ezt jelenleg, a megvalósítás során is. Előadásában ismertette a stratégia egyes elemeit, a meghatározott célokat és akciókat, ill. a célokkal kapcsolatos kérdőívek eredményeit, a tagságtól kapott visszajelzések összesítését. Kiemelte, hogy az oktatás színvonalának növelése érdekében már megkezdődött az érdemi munka, valamint hamarosan újabb munkacsoport alakulhat a fekete-kereskedelem visszaszorításának érdekében. Az előadást követően *Dr. Széll Endrén* megfogalmazódott a kérdés, miszerint a meghatározott célok megvalósítására, különösen a tudástranszfer hatékonyságának fejlesztéséhez lesz-e megfelelő anyagi háttér. *Pavelka Árpád* válaszában külföldi példákat (török, holland) sorakoztatott fel, ahol nagyon jól működik az ipar és a kutatóintézetek közötti együttműködés, és erre alapozva mondta el személyes véleményét, mely szerint a források jelenleg is rendelkezésre állnak, de szükség lenne az elosztásuk

mechanizmusának módosítására. Törökországban és Hollandiában a vetőmagipar képviselőiből álló szakmai bizottságok döntenek a forráselosztásról a kutatóhelyek, egyetemek között, így a gyakorlat számára fontos és hasznos kutatásokhoz biztosított az anyagi háttér.

Második előadóként *Dr. Kator Zoltán*, a VSZT jogi tanácsadója tartott átfogó tájékoztatót a szakmaközi szervezeti törvényről, bemutatva jelentőségét, illetve összevetette azt az agrárkamari törvénnyel. Vácolta a szakmaközi szervezet elismerésének követelményrendszerét, melyeknek legfőbb elemeivel a VSZT alapszabálya jelenleg is harmonizál. A vertikálisan szerveződő, önszabályozáson alapuló szakmaközi szervezet tevékenységét öt pontban foglalta össze. Ezek szerint a szervezet feladata a termelési szabályok és normák kidolgozása, a piaci folyamatok összehangolása, a szervezet biztosítja az ágazaton belüli érdekegyeztetés lehetőségét, fontos szerepe van a közösségi marketingben, valamint ellátja az ágazat érdekképviseletét. Kiemelte, hogy a szakmaközi szervezet a szakmák képviselőivel egyetértésben hozhat olyan egyhangú döntéseket, ami az ágazat minden tagjára kiterjed anélkül, hogy az állam abba beleavatkozná. A szakmaközi szervezet kezdeményezheti piacszerzési intézkedés kiterjesztését olyan módon, hogy annak alkalmazása a szakmaközi szervezetben nem tag

ágazati piaci szereplő számára is kötelező legyen. Az ügyvéd úr előadásában rámutatott azokra a területekre, melyeket a szakmaközi szervezeti törvény és az agrárkamari törvény egyaránt szabályoz, pl. a piacszerzés, tisztességes piaci magatartás, adatszolgáltatás, illetve az érdekképviselet kérdésére. Az egyes feladatok és hatáskörök pontos meghatározása érdekében szükséges a közeljövőben egyeztetni az Agrárkamarával.

Bánki H. Dezső aggodalmának adott hangot, mely szerint mit tehet az egyszerű termelő a folytonosan változó jogszabályi környezetben. Az előadó reflektálva a kérdésre elmondta, hogy a szakmaközi szervezeteknek többek között pontosan az a feladatuk, hogy az ágazat szereplői számára összegyűjtsék a legfrissebb információkat, és azt gyakorlati szempontból megközelítve továbbítsák a tagság számára. Tehát a termelőnek csupán annyi a dolga, hogy belépjen a szakmaközi szervezetbe.

Végül, de nem utolsósorban *Dr. Feldman Zsolt* agrárgazdaságért felelős helyettes államtitkár tekintette át a szektort érintő jogszabályi változásokat. Előadását a mezőgazdaság, illetve a vetőmagágazat jelentőségének kiemelésével kezdte, majd áttért a jogszabályalkotás aktuális, az ágazatot érintő kérdéseire. Örvedetes hír, hogy a Vidékfejlesztési Minisztériumban napirenden van, hogy rendezzék a vetőmag-termesztési zárt körzetek kialakításának jogszabályi hátterét. A jogszabály-módosítás célja, hogy a vetőmag-termesztő nagyobb védelmet kapjon azokkal a termelőkkel szemben, akik sokszor szándékosan gáncsot vetve, a szomszédos területeken, a szükséges pufferezónákban csak irreális kompenzációk ellenében hajlandók ivarilag nem kompatibilis növényfajt termeszteni.

Az előadásokat követően *Dr. Bóna Lajos*, a Magyar Növénynemesítők Egyesületének újonnan megválasztott elnöke MNE Emlékplakettet adott át *Marosi Gábornak*, a Woodstock Kft. ügyvezető igazgatójának a magyar növénynemesítés támogatása, a martonvásári és szegedi kukoricahibridek kelet-európai terjesztése terén végzett áldozatos munkájáért.

A találkozó emlékére csoportképet készítettünk, végül a rendezvény zárásaként a résztvevők egy kellemes ebédet költöttek el együtt, beszélgetve, részben nosztalgizva, részben a jövőt tervezgetve.

A küldöttközgyűlésen készült fényképek és az elhangzott előadások megtalálhatóak a VSZT honlapjának főoldalán (www.vszth.hu).

Németh Noémi

„Aktívan élem a nyugdíjas mindennapjaimat”

Huszár Zoltánnal Székesfehérváron találkoztunk. A 67 éves vetőmag szakmérnök két éve ment végleg nyugdíjba azután, hogy negyven évet dolgozott a közigazgatásban. Egy életút akár egysíkúnak is mondható, ha az illető egy munkahelyen tölti el az aktív éveit. Ám a beszélgetésből kiderül, hogy Huszár Zoltán elhivatottságára, szakmaszeretetére nagyon is szükség volt ahhoz, hogy a rendszerváltás után folyamatosan változó világban a vetőmagszakma is megőrizze a több, mint egy évszázad alatt kiharcolt megbecsülését. A szakember ugyan szerényen fogalmaz, mondván, hogy csupán tette a dolgát, ám a megyei hatósági szervezetben korántsem teltek szürkén a hétköznapiak.

❖ *Zoltán, idézzük fel a kezdeteket! Ha jól tudom, az MgSzH-tól ment nyugdíjba, s végigélte a hivatal változásait.*

– Így igaz. Még 1971-ben az OVEF-nél kezdtem dolgozni – ez volt az Országos Vetőmag Felügyelőség Fejér megyei felügyelősége – amelynek később összevonás következtében Országos Vetőmag és Szaporítóanyag Felügyelőségre változott a neve. Ebből alakult a Növénytermesztési és Minősítő Intézet, a NÖMI. De itt sem álltunk meg az átalakulást illetően, mert a NÖMI-ből jött létre az Országos Mezőgazdasági Minősítő Intézet (OMMI). S az már az utóbbi évtized változása, hogy ebből hozták létre az MgSzH-t (Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatalt), ahonnan nyugdíjba mentem. A NÉBIH megalakulásáról már nyugdíjasként értesültem.

❖ *Ezek szerint csak a névtábla változott. Mi volt a teendője?*

– Muszáj az elején kezdenem. Keszthelyen tanultam, a főiskolán szereztem agrárdiplomát. Kitűnő tanáraink voltak, s már a '60-as évek elején azt tanították nekünk, hogy egy gazdaság akkor működik igazán jól, és hosszú távon, ha nem csak növénytermesztéssel, hanem állattartással is foglalkoznak, s a megtermelt gabonát „börben” értékesítik. Ma Magyarországon a kisgazdaságok nagy része vagy növénytermesztéssel, vagy állattartással foglalkozik, és csodálkozunk azon, hogy minden milyen drága. A termelési költségek jelentősen nőttek többek között azért, mert nem a saját ter-

ményt, hanem a felyásárolt takarmányt etetik az állatokkal. Így pedig nem lehet olcsón élelmiszert előállítani. A kisgazdaságok akkor lennének hatékonyak, ha mindkét ágazattal foglalkoznának.

❖ *E kis kitérő után térjünk vissza az életút felelevenítéséhez.*

– Fehérvárcsurgón születtem, Székesfehérváron jártam középiskolába, s innen mentem Keszthelyre, a főiskolára, mivel jó híre volt az intézménynek. Volt itt egy jelmondat, ami 1801-ben született. Akkor, amikor József nádor Keszthelyre látogatott, s erre az alkalomra egy érmét készítettek, amelynek a hátoldalára azt írták, hogy „Vive memor nostri rigidi servator honesti”. Ez durva fordításban annyit jelent, hogy úgy élj, és emlékezzél, hogy a becsületünk őrzője vagy. Ez engem nagyon szíven ütött, s elhatároztam, hogy eme intelem szerint élem az életem. A diplomát 1967-ben kaptam kézhez, s egy téeszhez kerültem gyakornoknak, majd amikor letelt a gyakornoki időm, egy másik téeszben találtam munkát agronó-

musként. Itt 1971-ig voltam, amikor is egyesült a két téesz. Az új elnök át akart helyezni a másik faluba, én viszont nem akartam ezt. Soha nem felejttem el a szavait: Figyelj komám, aki nem úgy táncol, ahogy én zongorázok, az mehet. Erre azt válaszoltam, hogy se hangom, se hallásom, táncolni meg nem tudok. Ezzel el is váltunk egymástól. Egy ismerősömtől tudtam meg, hogy a megyei Vetőmag Felügyelőségnek van hely. Szakál Márton volt a vezető, fel is vettek 1971. május elsejével. Így kerültem a vetőmagszakmába. A szántóföldi ellenőrzés és a fémzárolás elvégzéséhez különböző vizsgákat kellett tennem. Ezeket folyamatosan teljesítettem. Az akkori főnököm elvitt a csákvári téeszbe, megmutatta, hogy mit kell szemlélnem, és otthagytott a téesz agronómusával. Azt mondhatom, hogy menet közben tanultam meg a szakmát, tanfolyamokon vettem részt, majd 1976-ban, Gödöllőn, a vetőmag-gazdálkodási szakon elvégeztem a vetőmag szakmérnöki kurzust. A munkaterület persze megnőtt, kezdetben Csákvár, Bicske, a megye észak, észak-keleti része volt a területem.

❖ *In medias res, vagyis a dolgok sűrűjébe csöppent.*

– Később úgy alakult – a főnököm döntése nyomán –, hogy a nyarakat Mezőfalván, a kombinátban töltöttem, ahol akkoriban kétezer hektáron termesztették a búzavetőmagot, ezer hektáron a kukorica hibridet. Ősztől a Martonvásári Kutatóintézet kísérleti gazdaságába, Erdőhátra mentem, s itt töltöttem a munkaidőmet a fémzárolás befejezéséig. Így teltek az évek 1986-ig,

amikor is a főnököm elment a felügyelőségtől. *Dr. Szalóczy Bálint* volt a főigazgató, *Dr. Hullán Tibor* volt az igazgató a budapesti központban, ők megbízták a megyei felügyelőség vezetésével, amely már előbb összeolvadt a Veszprém megyei szervezettel. A későbbiek folyamán a rendszerváltást követően hozzánk tartozott Pest megye Dunától nyugatra eső része, majd egész Budapest fémzárólása is, szóval elég nagy volt az illetékességi területünk.

❖ *Mikor ment nyugdíjba?*

– Amikor betöltöttem a 60. életéveimet – ez 2005-ben volt –, akkor kértem a nyugdíjazásomat, de nyugdíjasként tovább dolgozhattam, mivel ebben állapodtam meg *Dr. Neszmélyi Károllyal*, az akkori OMMI főigazgatójával. Öt évet „húztam rá” a nyugdíjamra, s 2010-ben jöttem el végleg.

❖ *Milyen szervezeti változásokat élt meg a már említett összevonásokon kívül?*

– A hazai vetőmag-minősítési rendszer és fémzárólás már 1878-ban megkezdődött, vagyis több mint 130 éves ez az intézmény. Öt évvel ezelőtt, 2007-ben szedték szét ezt a jól működő szervezetet, s úgy érzem, ezt nem kellett volna megcsinálni. A vetőmag szakma eltartja magát, kevés állami támogatásra volt szükség. De ahogy bekerültünk a közös kasszába, akkor már kevésbé lehetett kézen tartani a saját pénzügyi dolgainkat. Egyébként a rendszerváltás után izgalmas, szép időket éltünk meg, jött az informatika, a számítógép. Mi, a megyében először a partnerek segítségével vettünk Commodor 64 számítógépet, így minden munkafolyamat, minden tétel precízen nyomon követhetővé vált. Szóval, mi is elindultunk azon az úton, amelyen ma is halad a szakma. Hozzátennem, hogy egy nagyon szigorú, következetes szakmai ellenőrzésen estünk át a központ részéről, s ezt mindnyájan örömmel vettük.

❖ *Hogyan látja a mai felügyelet helyzetét?*

– Tudom, hogy jelentősen átszervezték, mondhatni leépítették a szervezetet. A megyei felügyelőség először a Fejér Megyei MgSzH kötelékébe került 2007-ben. Szinte zökkenőmentes volt az átszervezés, melyet nagyban köszönhetünk *Czetterné Kócsa Márta* igazgatónőnek, aki a munkánkat maximálisan támogatta. 2011 januárjától a Fejér Megyei Kormányhivatalhoz kerültek, a Növény és Talajvédelmi Igazgatósághoz.

Hadd mondjam el, hogy – s ez meggyőződésem – a fajtakísérletekre nagy szükség van ma is. Egy búzafajta nem biztos, hogy egyformán terem a Tiszántúlon és a Dunántúlon. A gazdákat kellőképpen kell tájékoztatni az adott fajta tulajdonságairól, a várható terméseredményekről, a fajta minőségi paramétereiről. A mi időnkben igyekeztünk kellő információkkal ellátni a gazdálkodókat. De nézze, én már tudomásul vettem, hogy a változásokkal nehezen tudok már azonosulni, ezért is mentem végleg nyugdíjba. Jó érzéssel léptem le a színról, mert jó kezekben hagytam az intézményt. Most *Dr. Pálmai Ottó* az igazgató, s *István András* osztályvezetővel mindent megtesznek a hatékony, jó működés érdekében. Persze sok függ a kollégáktól is. Nekem szerencsém volt, mert kiváló munkatársaim voltak, megértettük egymást, összhangban dolgozhattunk.

❖ *Melyik időszakra emlékszik vissza leginkább kellemes érzésekkel?*

– Az 1990 utáni évekre, évtizedekre. Olyan fejlődést éltünk meg, amiről álmodni sem tudtunk. Minden feltétel adott volt, a bevételeket is hoztuk az elvárásoknak megfelelően, s a kollégák is kreatívan álltak a feladatok megoldásához.

❖ *S hogyan telnek a nyugdíjas évek?*

– Köszönöm kérdését, röviden mondhatom, hogy jól. A hivatalba időnként belátogatok, s beszélgetünk a szakmáról. Egyébként egy dolog nem hiányzik, s ez a mindennapi feladatokkal járó stressz. Két éve már azon „dolgozom”, hogy ezt a stresszt kiiktassam az életemből. Többé-kevésbé sikerült is ezt megvalósítanom. Lefoglal a házimunka, a lányom és az unokám, no meg a 98 éves édesanyám, akit gondoznom kell. Azon kívül a szülői ház és a kert is sok elfoglaltságot ad. Például azt találtam ki, hogy a Magyarországon fellelhető összes fenyőfajból ültetek egyet, bár vannak tapasztalataim, hogy egyes fajok nem maradnak meg a kertemben. Ezek mellett jut időm olvasni, kedvenc operalemezeimet meghallgatni, sőt még kerékpározásra és túrázásra is. Így mondhatom, hogy aktívan élem a nyugdíjas mindennapjaimat. De ma is sokat gondolok arra a Heidegger idézetre, amely szerint a „vetőmag a vég és a kezdet. Az öröklődő lényeges tulajdonságok hordozója. Jelképezi a sokszorozódást, az elterjedést, a folytonosságot és a változást. A túlélést, a megújulást, a születést.” Ez olyan, mint a hitvallás, s ezzel én a mai nap is azonosulok.

H. Gy.

Hírek, események

Szerződés a hatósági díjak utólagos megfizetéséről

Az augusztus 1-jétől hatályos 63/2012. VM (VII. 02.) új díjtétel rendelet az igazgatási szolgáltatási díj megfizetésére általános szabályként az előre fizetést határozza meg. A VSZT többször jelezte, hogy az igazgatási szolgáltatási díjaknak az eljárási kérelem benyújtásával egy időben történő megfizetése több szempontból is problémát fog jelenteni a magyar vetőmagipar szereplői számára. Egyben indítványoztuk, hogy a rendszer díjfizető tagjaink számára legyen lehetőség az előfizetést előíró főszabálytól eltérve, a rendelet 3. § (2) bekezdésének értelmében, külön elszámolási rendben történő megállapodásra.

A NÉBIH által kidolgozott szerződés alapján a rendszeres díjfizetők esetén lehetőség van az utólagos fizetésre. A Kormányhivatalok esetén a szerződés csak ajánlott mintaként szolgál, olyan igazgatási szolgáltatások esetén, ahol a NÉBIH és a Kormányhivatal is végez szolgáltatást, mindkét féllel meg kell állapodni. A megállapodás egyaránt érvényes vetőmagra és vegetatív szaporítóanyagokra is.

Hasonló keretszerződés már korábban kialakításra került a fajtaminősítés területére is. A fajtaminősítésre vonatkozó szerződést a bejelentéskor kell kitöltve visszaküldeni, de cégenként elég egy, viszont évente meg kell újítani.

Jogszabályváltozás a hibridvetőmagok fordított AFA bevallásáról

Július elején a VSZT azzal fordult a Nemzetgazdasági Minisztériumhoz, hogy tegyék lehetővé hogy a zsák alapú elszámolást egyes vetőmagok – elsősorban repce, kukorica, napraforgó – esetén a fordított AFA bevallására szolgáló nyomtatványon. A minisztérium támogatta az elképzelést, azonban már akkor jelezték, hogy ehhez törvénymódosítás szükséges.

A módosítást 2012. évi CLIV. törvény tartalmazza, amely október 25-én jelent meg a Magyar Közlönyben, és a hibrid vetőmagok esetén lehetőséget ad a kg-ban történő elszámolástól való eltérésre.

Az AFA bevallására szolgáló módosított nyomtatvány elérhető a Nemzeti Adó- és Vámhivatal honlapján (nav.gov.hu).

Az LG új nemesítő állomása Zsombón

A hazai vetőmagpiacon jelen lévő multinacionális cégek nem csupán a termékeiket kínálják a gazdálkodóknak, ennél sokkal szélesebb körű tevékenységet végeznek. Jelen vannak a termelésben, a termeltetésben, a nemesítésben, így jelentősen hozzájárulnak a magyar mezőgazdaság teljesítő képességének növeléséhez. Tehát a nemzetgazdasági szerepük is meghatározó, hiszen a foglalkoztatás terén is sokat tesznek, így a vidék népességmegtartó képességét is növelik. S nem is akármilyen szinten, hiszen a nemesítéshez képzett szakembereket foglalkoztatnak, akik hozzáadott értéket termelnek.

A bevezető gondolatok valóságát igazolja a Limagrain Central Europe SE, amely idén tavasszal Zsombón adott át egy új nemesítő központot. Ide látogattunk Dr. Ruthner Szabolccsal, a VSZT ügyvezető igazgatójával és Perczel Péterrel, a Limagrain ügyviteli vezetőjével. A beszélgető partner Szűcs Péter Ph.D. volt, aki a cég magyarországi kukoricaneemesítője és kutatási igazgatója.

Zsombó település Szeged határában fekszik, s ideális körülményeket nyújt egy nemesítő központ tevékenységéhez. A faluban 3500-an laknak, ám kiterjedt a tanyavilága, ahol a lakosság egyharmada él. Vagyis a mezőgazdasági tevékenység a meghatározó, jók a logisztikai adottságok, így egy nemesítő cégnek minden feltétel adott a munkához. Szűcs Péter is ezt hangsúlyozza akkor, amikor a Limagrain magyarországi tevékenységéről beszél. A francia gazdák által szövetkezetben tulajdonolt cég 1998-ban kezdte meg a működését Magyarországon, de akkor még csak kisebb programmal indultak. A változás 2008-ban következett be, ugyanis ekkor döntöttek a francia központban úgy, hogy itt ruháznak be egy közép-európai nemesítő központ megépítésébe. A tervek elkészültek, de miután az engedélyek megszerzése, a telephely megvásárlása, a közüzemek bekötése hosszadalmas volt, így négy év kellett a létesítmény létrehozásához, amelynek a beruházási összege csaknem elérte a nyolcszáz-ezer eurót.

A központtal a nemesítő capaci-

Szűcs Péter

tást jelentősen megnövelték, s a munkakörülmények is a kornak megfelelően alakultak. A technikai felszerelés szintén hosszú távon biztosítja a nemesítői tevékenység jó minőségű feltételeit. Igaz, a molekuláris labor a francia központban van, így a mintákat oda küldik elemzésre. Az új központban nem csak a kukorica, hanem napraforgó nemesítése is folyik. Ez utóbbinál meg kell jegyezni, hogy egy másik francia vetőmag nemesítő céggel együtt végzik a nemesítést Soltis név alatt. Ki-ki járja a maga útját, de egyfajta együttműködés, jó munkakapcsolat mindenképpen létrejött a munkatársak között. Szűcs Péter megjegyzi, hogy a kukoricaneemesítésen 12, a napraforgóén 6 munkatárs dolgozik, összességében a központ állandó létszáma 18 főre tehető. Szezonban viszont jóval több embert foglalkoztatnak, a diákszövetkezetekkel szoros az együttműködésük, akad

Perczel Péter

olyan nap a szezonális munkák idején, amikor száz diák is dolgozik a parcelákban.

Ami a kukoricaneemesítést illeti, Péter elmondja, hogy két csapatban dolgoznak. A szülői vonal előállításra, illetve a hibrid előállításra oszlik meg a munka. A tizenkét kukoricakutató – közülük kilenc rendelkezik felsőfokú végzettséggel – azon dolgozik, hogy a LG vetőmag a piaci igényeknek minél jobban megfeleljen, s az előállított szülőpárokból a legjobb kombinációt fejlesszék ki. Péter azt hangsúlyozza, hogy míg a gabonánál a végső termék előállítására koncentrálnak, addig a kukorica esetében három részre osztaná a nemesítési munkát. Külön feladat az anya, külön az apa vonal nemesítése, míg a kettő keresztezése, az új hibrid előállítása már egy harmadik munkafázis. Kukoricából nemesítik az új hibrid kukoricát, a kész vonalakat keresztezik egymással, s nem használnak

A Limagrain egy nemzetközi mezőgazdasági szövetkezet, mely szántóföldi és zöldség vetőmagokra, valamint gabonatermékekre specializálódott. Francia mezőgazdasági termelők alapították és vezetik. A világ negyedik legnagyobb vetőmagvállalata a Vilmorin & Cie Holding névvel, európai vezető a funkcionális lisztek piacán a Limagrain Cereals Ingredients vállalattal, és a francia piac harmadik legnagyobb „szögletes” kenyér és péksütemény előállító cége *Jacquet-Brossard* névvel. A csoport éves árbevétele meghaladja az 1,7 milliárd eurót. 39 országban 7800 munkavállalót foglalkoztat, melyből 1550 fő kutatási és fejlesztési tevékenységet végez. A szövetkezetnek 3500 tagja van a franciaországi Auvergne régióban.

Hazánkban a Limagrain 12 éve van jelen saját leányvállalattal. Magyarországi forgalmazásában megjelenő legfőbb szántóföldi növényfajok a kukorica, napraforgó, őszi káposztarepce, őszi búza, tavaszi és őszi árpa, valamint a borsó. Fő tevékenységek a vetőmag-előállítás és -kereskedelem mellett a hibridkukorica és napraforgó nemesítés.

GM módszereket, anyagot. A keresztezés során sokféle nemesítési vonal jön létre, amelyből aztán a legjobbat igyekeznek kiválasztani.

A kutatóüzem létrehozatalának elsősorban az volt az oka, hogy a magyar és a román körülményekhez leginkább alkalmazkodó hibridekkel jelenjenek meg a piacon. Ma már az időjárás változása határozza meg a kutatási irányokat, hiszen az a hibrid, amelyik a francia gazdáknak jó, az nem biztos, hogy a Kárpát-medencében is megfelelően „muzsikál”. Ami érdekesség, hogy – a cégen belül igen szoros az együttműködés a nemesítés terén is – az LG amerikai leányvállalata által nemesített anyagok jobban használhatók a közép-európai régióban, mint az olasz vagy a francia. Ez utóbbiakat az óceáni éghajlathoz igazodóan, öntözött körülmények között nemesítik, míg nálunk a szárazságtűrő hibridekre van szükség.

A tesztelés idehaza tíz-húsz helyszínen folyik, a kísérleti szintek függvényében. Két éve Dél-Romániában is létrehoztak egy tesztállomást, így onnan is hasznos információkhoz jutnak. A tesztparcellák száma több tízezerre tehető, s a szelektálás során szűkül a tesztelt anyagok köre, de nő a kísérleti helyek száma. Az idén már európai tesztelést is alkalmaznak, s az ötödik, hatodik tesztelési szintet már Nyugat-

Európában is kipróbálják, így összességében negyven tesztállomásra gyűjtik be az információkat. A nemesítésben ma is elsődleges szempont a nagy termés hozam elérése, a gazdálkodók a hektáronkénti 12 tonna kukoricatermessel elégedettek. S ehhez a szárazságtűrő fajták a legalkalmasabbak.

Perczel Péter a kereskedői oldalról közelíti meg a kérdést. Az ő kapcsolatuk a nemesítőkkal a termékfejlesztésen keresztül érvényesül, ugyanis a nemesítők által létrehozott új hibrideket értékesítik. Minden évben új hibrideket kapnak, az idén például négy új termékkel jelennek meg. A termelők-től érkező információkat viszont a kereskedők adják át a termékfejlesztőkön keresztül a nemesítőknak, így a kör bezárul. Azzal, hogy az LG létrehozta ezt a kutatóbázist, a cég közép-európai helyzete jelentősen megerősödött. Ettől azt várják, hogy a nemesítés kapacitása és hatékonysága megnövekszik, másrészt, hogy saját környezetben gyorsabban érnek el további eredményeket, piaci részesedést. A jobb teljesítményű termékekkel bővíthető csak a piac. A kukorica területén az LG a negyedik legnagyobb vetőmagpiaccal rendelkezik idehaza, Romániában, Bulgáriában. Az itt megtermelt vetőmagot 16 országba exportálják.

H. Gy.

A világ első világító virágai

Egy dél-ausztráliai kutatóközpontban, miután létrehozták a sötétben világító virágok első generációját, a piaci eredményeken felbuzdulva folytatják a fejlesztést. A kutatók jelenleg azon dolgoznak, hogy megalkossák a világító virágok második generációját, melyek fénye belülről fakad.

A „Galassia” virágok fluoreszcens permetezés után UV fény alatt világítottak. A második generációs virágok

esetében nem lesz szükség a fluoreszcens permetezésre. Ez a genetikailag módosított növény maga fogja megtermelni a fehérjét, melynek köszönhetően UV lámpa alatt fluoreszcens fényt fog kibocsátani.

A kutatók először a krizantémmal kísérleteznek. Már több génkonstrukciót fejlesztettek annak érdekében, hogy a virágok fluoreszcens fénye kialakuljon. Az új konstrukciók virág-specifikus promótereket tartalmaznak, hogy a zöld fluoreszcens fehérje (Green Fluorescent Protein – GFP) csak a virágban termelődjön, és ne fejthesse ki káros hatását a növény növekedésére.

Ha sikeresen létrehozzák az első növényeket, a kutatók hosszú távú célja, hogy más, fontos dísnövényfajok, pl. liliomok és orchideák, esetében is alkalmazzák a módszert.

A második generációs virágok kereskedelmi sikerét az első generációs „Galassia” virágok iránti jelentős, és még most is kitartó érdeklődés biztosítja. A februárban piacra dobott „Galassia” virágokat különösen jól fogadták: Ázsiától kezdve Amerikán át Európáig mindenki érdeklődött. Az európai divatházak különös érdeklődést mutattak a termék iránt, hiszen ez nem csupán virág egy vázában, ezek a virágok akár divat-kiegészítőként is funkcionálhatnak. A piacon megjelent új, prémium termék szinte végtelen számú felhasználási lehetőséget nyújt.

A második generációs virágok biztosan tovább növelik majd az egyéb-
t is jelentős keresletet.

Forrás: www.bioinnovationsa.com.au

Több menedékhelyre van szükség

Kutatók szerint az egyetlen Bt fehérjét termelő kukoricahibridek mellett 50 százaléknyi menedékhelyre van szükség

A rovarölő hatású Bt fehérjét termelő, transzgenikus növények alkalmazása mellett csökkent a növényvédőszer használat. Azonban, ahogyan a rovarokban kialakulhat a rezisztencia a növényvédőszerrel szemben, ugyanúgy a növények által termelt Bt fehérjével szemben is kialakulhat az ellenállóságuk.

A Bt kukorica korlátlan termesztésének engedélyezése mellett az Amerikai Környezetvédelmi Hivatal (EPA) felszólítja a termelőket, hogy a Bt kukoricatáblák mellett nem Bt kukoricát is termesszenek a rezisztencia kialakulásának késleltetése érdekében. De mekkora menedékhelyre van szükség?

Mekkora terület elegendő?

Az EPA felhívásának hatására amerikai kutatók vizsgálatot végeztek a témában, melynek eredményeként megállapították, hogy meg kellene duplázni a menedékhelyként vetett kukoricaterületek méretét, erősítve az integrált, illetve a fenntarthatóbb növényvédelmi technikákat a rezisztencia kialakulásának késleltetése végett.

Jelenleg a Bt rezisztens kukoricabogár kialakulásának gátlása érdekében az EPA 20 százaléknyi menedék kukorica vetését írja elő egy Bt fehérjét (Cry3Bb1) termelő kukoricafajták termesztése esetén, és 5 százaléknyi nem Bt kukoricát kell vetni két Bt fehérjét termelő kukoricahibridek termesztése mellett. Azonban az Egyesült Államok kukoricatermő övezetében néhány területen rendkívül gyorsan terjednek a Cry3Bb1 fehérjével szemben ellenálló kukoricabogarak (Amerikában a kukoricabogár az egyik legfontosabb kukorica kártevő). Azért, hogy a Bt kukorica megőrizze hatékonyságát a kukoricabogárral szemben, ajánlott a menedékhelyek arányát egy Bt fehérjét termelő hibridek esetében 50 százalékra, míg a két Bt fehérjét előállító fajták esetén 20 százalékra emelni.

Az amerikai kukoricabogár aktivitása 2012-ben

2012 júniusának közepén Illinois állam nyugati részén Cry3Bb1 fehérjét termelő Bt kukoricában a kukoricabogár károsításának nyomait fedezték fel. Bár Illinois államban nem igazolták a rezisztencia kialakulását, a virágzatokon számos kukoricabogár imágót találtak.

A vetőmagipar képviselői megerősítették, hogy ebben az évben a kukoricabogár közel egy hónappal korábban jelent meg, mint általában szokott.

A kukoricabogár évente 1 milliárd USD-ba kerül a termelőknek. A Bt kukorica segítséget nyújt ennek az összegnek és a felhasznált növényvédőszernek a csökkentésében, azonban a kukoricabogár rezisztenciájának kialakulása ezeket az előnyöket csökkenti, vagy akár meg is szüntetheti.

Jelenleg az USA-ban előállított kukorica vetőmagok jelentős része transzgenikus, rovarrezisztens géneket tartalmaz. A menedékhelyek növeléséhez több, genetikailag nem módosított vetőmagra lenne szükség, de ennek előállítása időigényes folyamat, ezért a szükséges intézkedéseket azonnal meg kell tenni.

Kukoricabogár (Diabrotica virgifera)

A kutatók szerint a menedékhelyek arányának növelése mellett a legjobb mód az ellenállóság kialakulásának lassítására az integrált növényvédelmi technológia alkalmazása, amelyben a kevesebb, megelőzést célzó Bt kukorica alkalmazása ésszerű növényvédőszer felhasználással párosul.

Forrás: Seed Today 2012/IV.

A hibrid rizsben rejlő lehetőségek

Egy amerikai rizsnemesítő cég, 1982-es megalakulása óta jelentős gépesített hibrid rizs vetőmag-előállítótá vált, első hibridjeit 2000-ben vezette be az amerikai piacra.

A hibrid rizs nem új termék. Kínában évtizedek óta termesztik, ahol a hímsteril vonalak kifejlesztése óta találhatóak meg a piacon a hibridek. A nagy mennyiségben rendelkezésre álló olcsó munkaerőnek köszönhetően a vetőmag-előállítók az egyébként öntermékenyülő növény pollenszórását úgy segítik elő, hogy az egyes növényeket kézi erővel rázzák meg. A megterméke-

nyülést követően a kínai munkások a növényeket kézzel ültetik át a vetőmag-előállító területre. Ez a folyamat rendkívül munkaerő-igényes, és nem kivitelezhető a nagyarányban gépesített USA-ban.

A legújabb nemesítési eljárások és molekuláris markerek alkalmazásával a vállalat kutatói új, jobb agronómiai tulajdonságokkal rendelkező szülői vonalakat állítottak elő, amelyek gépesített vetőmag-előállításra alkalmasak. A cég emellett technológiát dolgozott ki a beporzásra a vetőmag-előállítás során, illetve olyan termesztéstechnológiát ajánl a hibridek mellé, amellyel a bennük rejlő előnyök kiaknázhatók.

Az apanövények kézi rázása helyett a cég szerződést kötött egy helikoptert üzemeltető céggel, hogy alacsonyan repüljenek a vetőmag-előállító táblák felett, délután közepére időzítve a repülést, amikor jellemző a pollenszóródás, a helikopter által keltett lefelé irányuló légmozgásnak köszönhetően elegendő pollen jut a levegőbe.

A kutatók tovább folytatják az olyan vonalak előállítását, amelyek alkalmasak a gépesített vetőmag-előállít

Hibrid rizs vetőmag-előállító terület apa (világosabb) és anya (sötétebb) sorokkal. A területet öntözőcsatornák hálózák be. Forrás: Seed Today

tásra, és agronómiai, illetve a feldolgozóipar számára fontos tulajdonságaik egyaránt kedvezőek. A cég folyamatos fejlesztésének eredménye, hogy 2013-ban puhalevelű fajtát dob piacra, amelynek alkalmazásával csökkenthető a kombájnok alkatrészeinek kopása, amit a rizs durva levelei okoznak. Komoly kihívást jelent, hogy az agronómiai és a feldolgozóipari elvárásoknak is egyaránt megfeleljenek a hibridek. A beltartalmi tulajdonságok nagymérték-

ben függenek a termesztéstechnológiától, ezért folyamatosan kapcsolatban állnak a termelőkkel. Például, mivel a cég hibridjei sokkal több oldalhajást hoznak, mint az átlagos fajták, ezért a termelőknek 2/3-ára kell csökkenteniük a vetőmag-mennyiséget.

A továbbiakban folyamatosan vizsgálják a hibrideket a fejlesztések és a legjobb technikai megoldások érdekében.

Forrás: Seed Today 2012/IV.

Szövetségi élet

Lépések az oktatás színvonalának növeléséért

Az oktatás színvonalának növelése érdekében összeállt munkacsoport első, július 27-ei ülését követően a VSZT ismét kérdőívben kérte ki a már korábban is aktív tagok véleményét a munkaerőigényre vonatkozó adatokkal kapcsolatban. Ezzel párhuzamosan a titkárság összegyűjtötte azon oktatási intézmények névsorát, amelyekkel érdemes lehet felvenni a kapcsolatot, ill. a képzésekről rendelkezésre álló információkat. Az összegyűjtött adatokat szeptember 4-én értékelte a munkacsoport, majd kijelölte azokat az intézményeket, amelyekkel kapcsolatba kellett lépnie a titkárságnak. Október folyamán kisebb küldöttségek keresték fel a Szent István Egyetem dékánját, Dr. Gyuricza Csabát, a Debreceni Egyetem Növénytudományi Intézetének igazgatóját, dr. Pepó Pétert, illetve a Budapesti Corvinus Egyetem Kertészettudományi Karának dékánját, Dr. Hrotkó Károlyt, hogy személyesen is prezentálják az oktatás színvonalának növelésével kapcsolatos elképzeléseket, illetve felmérjék az egyetemek véleményét és együttműködési hajlandóságát. A fogadtatás mindenütt pozitív volt. A Debreceni Egyetemen és a BCE Kertészettudományi Karán a képzés beindítására vonatkozó konkrét elképzeléssel, feladat- és ütemtervvel készültek a megbeszélésre.

Az érdemi munka tulajdonképpen már november végén megindulhat, addig mindkét egyetem vállalta, hogy megküldi a titkárság számára azokat az első, még vázlatos elképzeléseket, amelyek a képzések elindításának alapját képezik majd.

Az érdemi munka tulajdonképpen már november végén megindulhat, addig mindkét egyetem vállalta, hogy megküldi a titkárság számára azokat az első, még vázlatos elképzeléseket, amelyek a képzések elindításának alapját képezik majd.

Az ESTA projekt bevezetése

Azóta, hogy július 19-én az Európai Vetőmag Szövetség (ESA) képviselői általános tájékoztatást adtak a vetőmagüzemek és a fajtatulajdonosok részére a vetőmagcsávázás európai minőségbiztosításáról (ESTA), komoly előrelépés történt a rendszer magyarországi bevezetésének előmozdítása érdekében. Augusztus 7-én

Project Team alakult a jelentősebb vetőmagüzemek és a növényvédőszer-gyártó cégek képviselőinek részvételével, a csoportot James Wallace vezeti. A nyár végi megbeszélést követően hivatalos fordítás készült A vetőmagcsávázás európai minőség-

biztosítása – Vetőmagcsávázásra és csávázott vetőmagra vonatkozó minőségbiztosítási rendszer című dokumentumról. Október elején a növényvédőszer-gyártók néhány képviselője és a VSZT felvette a kapcsolatot a NÉBIH Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság Engedélyezési Osztályával, majd október 19-én bemutatták a hatóság munkatársainak a kezdeményezést, a meghatározott célokat és a rendszer jelentőségét. A hatóság nyitottan fogadta az elhangzott információkat.

Következő lépésként a jogszabályalkotók felé fordult a csoport figyelme, és megbeszélést kezdeményezett a Vidékfejlesztési Minisztérium képviselőivel. Az október 30-ai tájékoztató előadást érdek-

lődéssel követték az Élelmiszerlánc-felügyeleti Főosztály, a Mezőgazdasági Főosztály, a Környezeti Fejlesztéspolitikai Főosztály és a Vizgazdálkodási Koordinációs Főosztály munkatársai. A projekt bemutatásának pozitív fogadtatását mi sem bizonyítja jobban, mint hogy a minisztérium munkatársai javaslatot tettek az ESTA szélesebb körű ismertetésére. November 26-án kerül sor a Növényvédelmi Bizottság következő ülésére, melyen többek között az Országos Magyar Méhészeti Egyesület képviselői is részt vesznek majd. Ezen a fórumon fogja a növényvédőszer- és vetőmagszakma még szélesebb kör elé táni az ESTA projektet.

A profi zöldségetőmag-forgalmazási szezonról

Október 5-én ültek össze a friss piaci, ill. az ipari zöldségetőmag-forgalmazó cégek, hogy értékeljék az elmúlt szezont. A friss piaci cégek a termőterületek csökkenéséről számoltak be. A természet tekintetében elmondható, hogy a frisszöldség piac teljes mértékben átalakult, az áruházláncok központi beszerzése nem a hazai termelőknek kedvez, mivel kevesen tudják nagy mennyiségben, azonos minőségben, folyamatosan biztosítani a szükséges árut. Az ipari zöldségetőmagok esetében a vetőmag értékesítés szempontjából jó év volt, az árutermő területek nőttek. Az idei borsó vetőmagtermés minősége jó, a csírázó-képesség tekintetében sokszor extra minőségű. A csemegekukorica vetőmag-előállító területeken jelentős termés kiesést okozott a nyári aszály.

A konzultáció hibrid vetőmag-értékesítési szezonról

Októberben a VSZT hibrid vetőmagokat forgalmazó tagjai kezdeményezték, hogy a tavaszi vetésű hibridek értékesítési szezonja előtt a zökkenőmentes termelői kiszolgálás biztosítása érdekében konzultálhassanak a fajtatulajdonosokkal. A forgalmazó cégek felvetéseit a fajtatulajdonosok megvitatták, s álláspontjukat a forgalmazókkal egy november végi ülés során egyeztetették. A résztvevők egyetértettek abban, hogy az elkövetkező szezonban keresleti piacra lehet számítani, egyes hibridekből előfordulhat hiány, de általános vetőmaghiányra nem kell számítani. A termelők magas szintű kiszolgálása érdekében ebben a szezonban különösen jelentős a folyamatos párbeszéd és kölcsönös tájékoztatás a két termékpálya szereplői között.

VETŐMAG SZÖVETSÉG SZAKMAKÖZI SZERVEZET ÉS TERMÉKTANÁCS LAPJA

Elérhetőség: **dr. Ruthner Szabolcs** ügyvezető igazgató

1113 Bp. Ábel Jenő u. 4/b • Tel. 06-1-332-5755, Fax: 06-1-302-6507 • E-mail: vszt@vszt.hu • Honlap: www.vszt.hu

Felelős szerkesztő: **Hajtun György**

Szerkesztő Bizottság: **Dr. Balikó Sándor** /elnök/ (Bóly Zrt) • **Bíró János** (Syngenta Seeds) • **Blum Zoltán** (Saaten Union) • **Dr. Bóna Lajos** (Magyar Növénynevelők Egyesülete) • **Pavelka Árpád** (ZKI) • **Virágné Pintér Gabriella** (Gabonakutató)

Kiadja: A Vetőmag Szövetség Szakmaközi Szervezet és Terméktanács

Felelős kiadó: VSZT ügyvezető igazgatója

A 2012. évi 3–4. lapszámunk a VM támogatásával készült.